

til at bortfalge deres Bøndergods med Bibeholdelse af Skattelettelsen, maae antages ved Godsets Salg at have vundet en saadan Fordeel, at der nu ikke kunde være Anledning til at begunstige dem ligeoverfor dem, som endnu besidde deres Bøndergods; men jeg vil herved blot bede erindret, at der ikke er udstedt deslige Bevillinger siden Aaret 1807, og jeg vil spørge om, hvormange af de Hovedgaardsparcer, som ere fremkomne ved Udskyninger i Kraft af disse Bevillinger, der nu vel ere i deres Besiddelse, som i sin Tid have vundet Fordeel ved Bøndergodsets Salg. Fremdeles er der med megen Syrre blevet udhævet en formeentlig Forbindelse, som der skulde være mellem den Beslutning, vi maatte tage i nærværende Sag og de Fæstevæsenet vedkommende Forhold. Det er saaledes blevet ytret fra een Side, at Antagelsen af Udvalgets Fleertals Forslag maafee kunde have en mindre gavnlig Virkning paa Godseiernes Godgjørenhed, og fra en anden Side, at derved kunde bidrages til at opretholde det hidtil bestaaende godseierlige Udpressningsystem — tvende Dtringer, som vistnok i deres Ord ere noget forskellige, men som dog maafee nærme sig hinanden i deres Tanke. Det er mig imidlertid umuligt at indsee, at den Frygt, som ligger til Grund for disse Dtringer, skulde have nogen Begrundelse. Jeg maa nemlig være af den Formening, at hvad enten det Bederlag, som indrømmes de privilegerede Godseiere, bliver større eller mindre, ville de ingenlunde finde sig foranledigede til at antage, at det skulde være givet dem som en Naadesgave, som de igjen skulde lade komme deres Fæstere tilgode. Om en Godseier vil vise sig godgjørende eller ikke, om han vil udpresse sine Fæstebønder eller ikke, er Noget, som vistnok i ethvert Tilfælde vil afhænge af ganske andre Omstændigheder, end af den Beslutning, vi maatte fatte i nærværende Sag. Eller maafee man er af den Mening, — saadanne Dtringer har jeg ogsaa hørt — at den Beslutning, vi her tage, skulde kunne have nogen Indflydelse paa de Lovbestemmelser, som i sin Tid maatte blive givne angaaende Anordningen eller Afløsningen af Fæstevæsenet. Men heller ikke dette ser jeg mig istand til at begribe, og jeg skal i saa Henseende ind-

skrænke mig til den ene Bemærkning, at hvorledes end disse fremtidige Bestemmelser maatte blive, er det mig under alle Omstændigheder klart, at de maae blive ganske de samme med Hensyn til de Fæststeder, som høre under Godser, der have under 200 Tdr. Hartkorn, som med Hensyn til de Fæststeder, som høre under Godser, der have over 200 Tdr. Bliver der bestemt en Afsløsningssum, mod hvilken Fæsteforholdet skal kunne ophæves, da kan denne for de sidste hverken blive større eller mindre end for de første, og det er mig da ikke muligt at see, hvorledes det skulde kunne gjøre Noget til Sagen med Hensyn til Afsløsningssummens Bestemmelse, om der ved nærværende Lov bliver givet en særegen Regel for de complette Sæbegaardseieres Vedkommende, hvor efter disse erholde et mindre Bederlag for Ophevelsen af deres Skattelettelse, end Eierne af ucomplette Godser.

Det var for at fremsætte disse korte Bemærkninger, at jeg havde tilladt mig at begjere Ordet. De Dtringer, som fra den sidste ærede Talers Side ere fremkomne angaaende det grevelige og friherrelige Friheds-Hartkorn, foranledige mig imidlertid til endnu at gjøre en Bemærkning angaaende dette Punkt. Jeg maa for mit Vedkommende bekjende mig til den Anskuelse, som jeg troer ligeledes veles af de fleste af Comittees Majoritet, at efter en rigtig Fortolkning af Grundlovens § 97, maa dette Frihedshartkorn anses ligesom at være bortfaldet ved Bestemmelsen i denne Paragraph. Det er mig nemlig ikke muligt at indsee, at den Forskrift, at alle adelige Privilegier skulle ophøre, ikke umiddelbart skulde medføre, at deriblandt ogsaa Lehnssadelens Privilegier maatte bortfalde. Og kunde der end herom reises Tvivl, da mener jeg dog, at saadanne Tvivl maae falde bort, efter at det staaer fast, som den i Medhold af Ministeriets Erklæring paa den grundlovgivende Rigsdag i Praxis antagne Fortolkning af hin Paragraph, at den gjælder ikke blot de personlige Adelsrettigheder, men ogsaa de blandede, som ere knyttede til en vis Eiendom, og at den omfatter ikke blot de Privilegier, som tilkomme alle Adelige, men ogsaa dem, som tilkomme visse bestemte Adels-